

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

REGULATORY AND LEGAL REGULATION OF THE COUNTRY'S ECONOMIC SECURITY: CURRENT STATE AND DEVELOPMENT PROSPECTS

Стаття присвячена актуальній проблемі вдосконалення нормативно-правового регулювання економічної безпеки України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Особлива увага приділяється впливу трансформаційних змін, спричинених війною, на систему забезпечення економічної безпеки держави. Важливим аспектом дослідження є аналіз ролі національних економічних інтересів у формуванні ефективної системи захисту національної економіки. Автори доводять, що реалізація національних економічних інтересів є ключовим фактором забезпечення економічної безпеки держави, а також розглядають необхідність балансу між національними інтересами та інтересами міжнародних партнерів. Автори аналізують досягнення та виклики реформи, а також визначають пріоритетні завдання на майбутнє, зокрема в контексті післявоєнного відновлення.

Ключові слова: економічна безпека, національні економічні інтереси, інституційна архітектура, децентралізація, воєнний стан, післявоєнне відновлення.

This article addresses the urgent issue of improving the legal framework for economic security in Ukraine in the context of martial law and post-war recovery. The research is based on an analysis of legislation, strategic documents, and scholarly works on economic security. Particular attention is paid to the impact of transformational changes caused by the war on the system of ensuring the state's economic security. The article examines the evolution of legal regulation of economic security in Ukraine. The authors analyze key trends in the development of legislation, identify gaps and problems in the legal framework for economic security, and suggest ways to address them. In particular, they emphasize the need to strengthen the role of strategic documents, harmonize national legislation with international standards, clearly delineate competencies among government bodies, and involve the public in economic security processes. An important aspect of the research is the analysis of the role of national economic interests in forming an effective system for protecting the national economy. The authors argue that the realization of national economic interests is a key factor in ensuring the state's economic security and examine the need for a balance between national interests and the interests of international partners. The article provides a detailed analysis of the institutional architecture for ensuring economic security, including government bodies, local governments, civil society, economic and social institutions, and supranational institutions. The authors explore the functions and powers of key state bodies responsible for ensuring economic security. Significant attention is paid to the decentralization reform and its impact on the development of local self-government and its role in ensuring economic security. Ukraine's experience with war and the subsequent need for recovery have highlighted both the capabilities and limitations of its legal and regulatory framework in ensuring economic security. The authors analyze the achievements and challenges of the reform and identify priority tasks for the future, particularly in the context of post-war recovery.

Key words: economic security, national economic interests, institutional architecture, decentralization, martial law, post-war recovery.

УДК 330.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.15-13>

Яковенко Я.Ю.¹

PhD з економіки,
доцент кафедри економіки,
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського

Доманецький І.В.²

аспірант кафедри економіки,
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського

Yakovenko Yaroslava

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi
National University

Domanetskyi Ihor

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi
National University

Постановка проблеми. Сучасний аналіз організаційно-правових аспектів економічної безпеки неможливий без глибокого дослідження стану та проблем її правового забезпечення, особливо з урахуванням зростаючої ролі кібербезпеки. Трансформаційні зміни, спричинені появою нових загроз і викликів воєнного часу, вимагають ретроспективного погляду на еволюцію правового регулювання економічної безпеки. Такий підхід дозволить виявити основні тенденції розвитку законодавства у сфері національної безпеки, що є критично важливим для розуміння сучасного стану та перспектив розвитку цієї сфери. Водночас необхідно враховувати, що ефективність правового забезпечення економічної безпеки в умовах війни значною мірою залежить від його адаптації до нових реалій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що науковці активно досліджують як сьогодні формується нормативно-правове регулювання економічної безпеки України під впливом різних чинників, зокрема як після повномасштабного вторгнення РФ активізувалася потреба зміцнення комплексного правового механізму, який протидіє як внутрішнім, так і зовнішнім загрозам, питання дотримання міжнародних стандартів і зобов'язань, які є вирішальними для підвищення економічної стійкості України, про що свідчать дослідження І. Драган [5] та Ю. Кучмак [9], а також яким чином зростаючий сектор електронної комерції та регулювання віртуальних активів пришвидшує перехід до сучасної економічної діяльності, яка потребує оновленої правової бази для сприяння економічному зростанню та безпеці, чому присвячені

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5042-2701>

² ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3011-1755>

дослідження Д. Кошикова [8] та П. Пилипишина [10]. Крім того, поява Індустрії 4.0 вимагає адаптації законодавчих норм для подолання нових загроз, пов'язаних з цифровізацією, підкреслюючи необхідність стратегічного бачення в правовій базі – цьому присвячено дослідження Є. Білоусова [2] та Р. Шаптали [15]. Загалом інтеграція цих нормативних актів є життєво необхідною для забезпечення сталого економічного розвитку та пом'якшення внутрішніх і зовнішніх загроз економічній стабільності України, на думку А.Касич [7] та А. Правдюк [11]. Вчені, зокрема В. Білик [1] та І. Шульженко [14], також розглядають національні економічні інтереси як ключовий фактор економічної безпеки держави, підкреслюючи необхідність їхнього пріоритетного забезпечення при формуванні системи економічної безпеки.

Постановка завдання. Мета статті полягає у визначенні перспективних напрямків розвитку нормативно-правового регулювання з урахуванням сучасних викликів та загроз економічній безпеці, а також економічних інтересів держави як визначального фактора формування ефективної системи захисту національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна безпека на макrorівні є фундаментальним чинником, що визначає економічну ефективність держави в цілому. При цьому можна стверджувати, що економічно ефективна держава характеризується двома основними параметрами: по-перше, здатністю до захисту національних економічних інтересів, що передбачає забезпечення стабільного економічного зростання, підтримку конкурентоспроможності національної економіки, захист від зовнішніх економічних загроз та ефективне управління державними фінансами; по-друге, адаптивністю до мінливих умов, зокрема можливістю гнучко адаптувати свою економічну політику. Тобто, економічна безпека на макrorівні є невід'ємним атрибутом сучасної держави, що прагне досягти економічного процвітання та зберегти свій суверенітет в умовах глобалізації.

Разом з цим, економічна безпека, будучи невід'ємною складовою національної безпеки, спочатку розглядалася в Україні в рамках політичної доктрини, а згодом набула практичного втілення через визначення відповідної сфери державної діяльності.

Концепція економічної безпеки, відображена у Законі України «Про основи національної безпеки України» 2003 року, передбачала ідентифікацію загроз у економічній сфері та визначення напрямів державної політики для їхнього подолання. Проте, чинний Закон «Про національну безпеку України» № 2469-VIII від 21.06.2018 р., фокусуючись на протидії військовій агресії, гібридним загрозам та збройним конфліктам, не містить положень щодо економічних загроз та механізмів

їхнього попередження. Попри те, що спрямованість Закону корелює з актуальними викликами національній безпеці України, відсутність чіткої регламентації повноважень та функцій органів державного управління в економічній, соціальній та інших сферах може обмежувати можливості ефективного реагування на потенційні загрози.

Важливо зазначити, що забезпечення стабільного економічного розвитку та захисту національних інтересів України нерозривно пов'язане з всебічним нормативно-правовим регулюванням економічної безпеки. Відповідно, потужний економічний базис, що є основою для реалізації національних інтересів, формується на засадах економічних інтересів суб'єктів господарювання, які отримують вигоду від своєї діяльності.

Оскільки національні економічні інтереси формуються в процесі економічних відносин [2], їхня основна мета полягає у забезпеченні зростання добробуту держави. Тобто, ефективна система економічної безпеки держави ґрунтується на чіткому визначенні та реалізації національних економічних інтересів. Разом з цим, взаємозалежність економічних систем у глобалізованому світі обумовлює необхідність балансу між національними інтересами та інтересами інших держав, особливо торговельних партнерів, для забезпечення національної безпеки. Крім цього, прагнення долучитися до систем колективної безпеки (НАТО, ЄС) вимагає врахування інтересів зовнішньополітичних партнерів при формуванні політики захисту національних економічних інтересів.

Зрозуміло, що держава як основний гарант національних економічних інтересів, прагне до стабільного розвитку економіки та задоволення зростаючих потреб суспільства, тому для досягнення цієї мети необхідна ефективна система забезпечення економічної безпеки, ключовим елементом якої є організаційно-управлінський механізм та сучасне правове забезпечення економічної безпеки України, що являє собою складну систему, ширшу за рамки лише вузькоспеціалізованих законів [6]. Відповідно, правове забезпечення економічної безпеки охоплює широкий спектр нормативних актів, які регулюють різні аспекти економічної діяльності. Сюди належить і фінансовий сектор, де діють закони про банки, інвестиційні фонди, страхування та фондовий ринок. Не менш важливою є податкова система, що базується на Податковому кодексі та законах про різні види податків та зборів, законодавство про господарські товариства, захист прав споживачів та конкуренцію, трудове законодавство, законодавство, що регулює зовнішньоекономічну діяльність, включаючи митне та валютне регулювання тощо.

Такий комплексний підхід обумовлений багатогранністю економічної безпеки, яка включає в себе захист від фінансових загроз (кризи,

інфляція, боргова залежність), зовнішніх загроз (економічна агресія, недобросовісна конкуренція) та внутрішніх загроз (корупція, тіньова економіка, нерівність) [8].

Основні нормативні документи щодо правового регулювання відносин, які складаються у ході реалізації державної політики у сфері національної безпеки, подані у табл. 1.

Ці документи визначають основні засади державної політики у сфері економічної безпеки, регулюють діяльність суб'єктів економічної безпеки, встановлюють механізми захисту економічних інтересів держави.

Незважаючи на існуючу нормативно-правову базу, система забезпечення економічної безпеки України стикається з низкою проблем та викликів [5; 14]:

1) чинне законодавство містить суперечності та прогалини, що ускладнює його застосування на практиці (наприклад, відсутність чіткого визначення поняття "тіньова економіка" ускладнює боротьбу з цим явищем);

2) недостатня ефективність механізмів захисту економічних інтересів (існуючі механізми не завжди дозволяють ефективно протидіяти загрозам економічній безпеці, зокрема механізми протидії кіберзлочинності потребують удосконалення з огляду на швидкий розвиток технологій);

3) швидкий розвиток технологій, особливо у сфері цифрової економіки та штучного інтелекту, випереджає законодавче регулювання, створюючи "сірі зони" та можливості для зловживань.

Для підвищення ефективності системи забезпечення економічної безпеки України необхідно

Таблиця 1

Нормативно-правове забезпечення економічної безпеки України

Нормативний документ	Роль у забезпеченні економічної безпеки
Конституція України	Визначає фундаментальні принципи економічної безпеки, гарантує права та свободи, необхідні для економічної діяльності.
Господарський кодекс України	Створює правову основу для функціонування ринкової економіки, захисту прав інвесторів та споживачів.
Цивільний кодекс України	Забезпечує правову визначеність у економічних відносинах, захищає права власності та договірні відносини.
Податковий кодекс України	Забезпечує формування доходів державного бюджету, стимулює економічну активність, регулює податкове навантаження.
Бюджетний кодекс України	Забезпечує ефективне управління державними фінансами, фінансування державних програм, підтримку економічної стабільності.
Закон України "Про банки і банківську діяльність"	Сприяє фінансовій стабільності, запобігає банківським кризам, захищає інтереси вкладників.
Закон України "Про інвестиційну діяльність"	Стимулює інвестиції, забезпечує сприятливий інвестиційний клімат, захищає капіталовкладення.
Закон України "Про захист економічної конкуренції"	Сприяє розвитку конкуренції, ефективному функціонуванню ринків, захисту прав споживачів.
Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність"	Забезпечує ефективну участь України у світовій економіці, захищає економічні інтереси на міжнародному рівні.
Закон України "Про валюту і валютні операції"	Сприяє макроекономічній стабільності, регулює валютні курси, запобігає відтоку капіталу.
Закон України "Про основні засади забезпечення кібербезпеки України"	Захищає критичну інфраструктуру, інформаційні ресурси та системи від кібератак, сприяє стабільному функціонуванню економіки.
Закон України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах"	Забезпечує конфіденційність, цілісність та доступність інформації, захищає від несанкціонованого доступу та кіберзлочинів.
Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом	Сприяє інтеграції України до європейського економічного простору, забезпечує доступ до європейських ринків, підтримку реформ.
Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ)	Забезпечує рівні умови для участі України у міжнародній торгівлі, сприяє розвитку експорту та залученню інвестицій.
Угода про створення Світової організації торгівлі (СОТ)	Забезпечує доступ України до світових ринків, захищає її інтереси у рамках СОТ, сприяє розвитку зовнішньої торгівлі.
Конвенція Ради Європи про кіберзлочинність	Сприяє захисту інформаційних систем та даних від кібератак, боротьбі з кіберзлочинністю на міжнародному рівні.
Будапештська конвенція про кіберзлочинність	Сприяє захисту інформаційних систем та даних від кібератак, боротьбі з кіберзлочинністю на міжнародному рівні.

Джерело: складено авторами на основі [2; 8; 10; 12]

вжити комплексних заходів, серед яких: усунення суперечностей та прогалін у чинному законодавстві, розробку нових законів та підзаконних актів; посилення механізмів захисту економічних інтересів; співпраця з іншими країнами та міжнародними організаціями у сфері економічної безпеки дозволить ефективніше протидіяти транскордонним загрозам.

Для кращого розуміння організаційно-правових засад економічної безпеки необхідно проаналізувати систему учасників, задіяних у захисті економічних інтересів на всіх рівнях. Саме ці суб'єкти надають змісту правовідносинам у сфері економічної безпеки. При цьому варто відзначити тісний зв'язок між суб'єктами та їх інтересами в економічній сфері, адже, по-перше, захист національних інтересів – це спільне завдання держави, суб'єктів господарювання та громадян. Держава відіграє ключову роль, об'єднуючи та координуючи зусилля усіх суб'єктів у сфері інформаційної безпеки.

По-друге, і національні економічні інтереси, і загрози відображають бажаний стан безпеки та існуючі небезпеки, адже загрози впливають на інтереси держави та обумовлені ними (рис. 1).

Як бачимо з рис. 1, національні економічні інтереси є визначальними для формування стратегії економічної безпеки держави. Вони вказують напрямок руху та визначають пріоритети. Відповідно, економічна безпека розглядається як інструмент реалізації національних економічних інтересів. Вона включає в себе заходи щодо захисту від загроз та створення сприятливих умов для економічного розвитку. При цьому одним із найбільш важливих завдань для будь-якої країни є забезпечення необхідного рівня економічної безпеки, який дозволяє ефективно протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам. Це, в свою чергу, зумовлює необхідність формування цілісної системи управління економічною безпекою.

Слід відзначити, що основними складовими даної системи в умовах української економіки слід вважати наступні: інституційне забезпечення економічної безпеки; види економічної безпеки

(фінансова, соціальна, інформаційна, інвестиційна, правова та ін.); рівні економічної безпеки; основні загрози економічній безпеці України.

Важливим напрямом у системному аналізі економічної безпеки України є саме її інституційний аспект. Він пов'язаний із розглядом та аналізом основних інституцій, які визначають і впливають на економічну безпеку України. Даний напрям також пов'язаний із правовим підходом до забезпечення економічної безпеки.

Інші складові системи управління економічною безпекою – складові, рівні та загрози є взаємопов'язаними та доповнюють один одного.

Першим і надзвичайно важливим елементом у системі управління економічною безпекою є інституціональний аспект. Інституційну архітектуру забезпечення економічної безпеки загалом можна представити у наступній схемі (рис. 2).

Слід зупинитися детальніше на кожному з інститутів забезпечення економічної безпеки в Україні. Так, головними є саме інститути державної влади, які здійснюють стратегічне управління економічною безпекою та визначають її напрям, цілі та завдання. При цьому даний інститут має власну внутрішню структуру, до якої відносяться як спеціалізовані, так і неспеціалізовані державні інституції [13]. Серед спеціалізованих державних інституцій слід перш за все відзначити Бюро економічної безпеки України. По суті, це правоохоронний орган у сфері охорони економічної безпеки держави (фінансова поліція). Мета Бюро – протидія економічним злочинам проти держави шляхом реалізації правоохоронної, аналітичної, економічної, інформаційної та інших функцій.

Закон про Бюро економічної безпеки України прийнятий Верховною Радою 28 січня 2021 року. Уряд створив Бюро 12 травня 2021 року як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. 25 листопада 2021 року Бюро випустило повідомлення про офіційний запуск роботи.

Місія Бюро економічної безпеки полягає у забезпеченні безпекового напрямку для економіки

Рис. 1. Ієрархічна структура взаємозв'язку між національними економічними інтересами та економічною безпекою держави

Джерело: авторська розробка

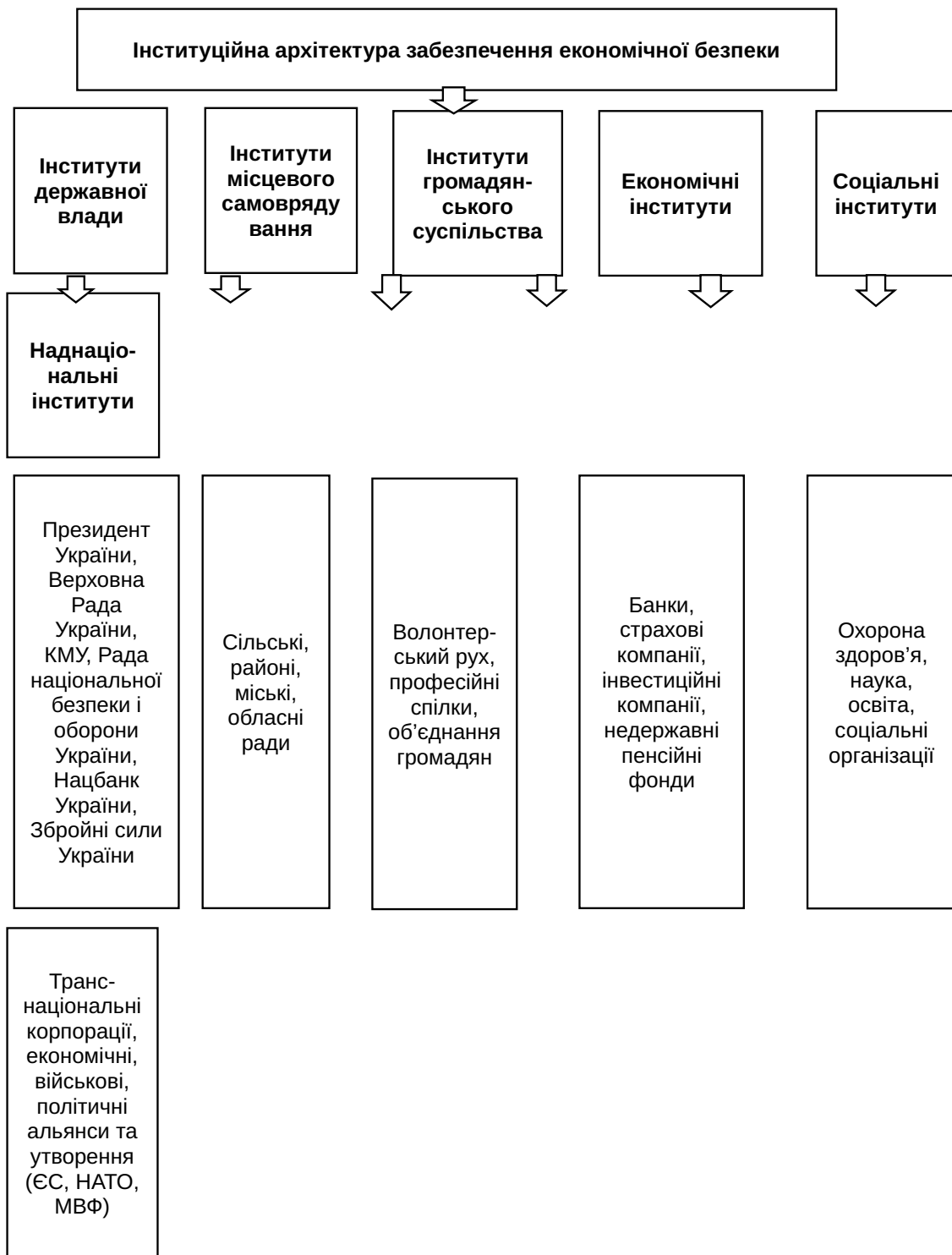

Рис. 2. Інституційна архітектура забезпечення економічної безпеки

Джерело: складено автором на основі [4; 6]

України (невразливість національної економіки до зовнішніх і внутрішніх загроз) шляхом: виявлення ймовірних зон ризиків в економіці України, що призводить до її тінізації, з метою їх нівелювання (аналітична складова) та протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави (правоохоронна складова).

Стратегічна ціль організації – захист бізнесу шляхом убезпечення, в межах компетенції, легальних доходів (сплата податків) та інвестицій: українських та іноземних (захист інтелектуальної власності та антирейдерство). Операційні цілі є наступними: захист публічних фінансів держави; детінізація національної економіки; покращення

бізнес-клімату країни; створення розвитку та захист легального бізнесу; впровадження внутрішньодержавних (міжвідомчих) та міжнародних алгоритмів взаємодії для забезпечення економічної безпеки держави, а також інтеграція в європейський економічний простір [3].

Президент України, Верховна Рада України та Міністерства реалізують загальну політику, яка впливає на всі основні види економічної безпеки (фінанси, енергетику, інфраструктуру, аграрну сферу, стратегічні галузі промисловості, цифрову трансформацію, захист довкілля тощо). Важливою інституцією у даній системі є також Національний Банк України, основною функцією якого є забезпечення стабільності національної грошової одиниці України (гривні). Саме курс гривні є одним із найбільших факторів впливу на інфляцію, споживчі ціни та загальну макроекономічну ситуацію в країні. Крім того, Національний банк здійснює банківське регулювання та нагляд за діяльністю банків; визначає та проводить грошово-кредитну політику; займається емісією національної валюти України та регулює діяльність платіжних систем та систем розрахунків в Україні.

Окремо слід виділити також Службу безпеки України. У складі даної організації існують відокремлені підрозділи, які прямим чином впливають на економічну безпеку держави. Основними з них є наступні: Департамент контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері економічної безпеки. Основним завданням даного підрозділу є протидія організаціям та приватним особам, метою яких є підрив економіки України; Департамент боротьби з корупцією та організованою злочинністю (Підрозділ «К» СБУ). Даний відділ займається протидією діяльності злочинних формувань та корупції в структурах державної влади.

Необхідно також виділити такий важливий інститут як спеціальні підрозділи Офісу Генерального прокурора. Дані організації мають значний вплив на забезпечення економічної безпеки України, особливо у сфері інвестицій, що проявляється у наступних функціях: департамент кримінально-правової політики та захисту інвестицій – займається як стратегічним плануванням, так і оцінкою діяльності прокурорів; управління захисту інвестицій, основними функціями якого є аналіз даних щодо протиправного втручання в операційну та інвестиційну діяльність.

Серед інших важливих інститутів та організацій, що прямо чи опосередковано впливають на економічну безпеку, варто також виділити такі структури як Рахункову палату, Державну службу фінансового моніторингу, Фонд державного майна України, Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольний комітет України, Державну податкову службу України та Державну митну службу України [10].

Важливим органом у сфері економічної безпеки є також Національне антикорупційне бюро України (НАБУ). Завданням Національного бюро є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці. Створення Бюро було програмним пунктом коаліційної угоди парламентської більшості та вимогою Міжнародного валютного фонду. Таким чином, даний інститут має вагомий вплив на рівень економічної безпеки України в цілому.

Наступним важливим елементом системи інституційного забезпечення економічної безпеки є органи місцевого самоврядування. Окремо слід виділити такий важливий процес як децентралізацію. Реформа, що розпочалась в Україні у 2014 році передбачала збільшення відповідальності органів місцевого самоврядування перед жителями за ефективність своєї роботи. Основними недоліками централізації, які мала подолати дана реформа полягали у високому рівні залежності від центру; інфраструктурній, кадровій і фінансовій слабкості місцевих громад; складну демографічну ситуацію в регіонах; високому рівні корупції та низькій ефективності управлінських рішень. Станом на початок даної реформи у 2014 році тільки 6 регіонів України були самодостатніми, що викликало значну регіональну диспропорцію та мало прямий вплив на рівень економічної безпеки, оскільки проблеми в багатьох регіонах зумовлюють низьку якість функціонування системи загалом.

Загалом, слід відзначити, що за період 2014–2023 років було досягнуто значного прогресу по даній реформі. Так, перший етап передбачав збільшення фінансових можливостей громад через фінансову децентралізацію. Другий етап, відповідно, передбачав зміну адміністративно-територіального устрою. Реформа триває і на даний час: третій етап пов'язаний із необхідністю зміни механізмів адміністрування місцевих податків. Проте, на жаль, одну із найуспішніших реформ за часи незалежної України, перервала російська збройна агресія. Відповідно, перед місцевими громадами і державою загалом постають нові виклики в умовах воєнного стану і майбутнього післявоєнного відновлення економіки України.

Висновки. Отже, дослідження організаційно-правових засад економічної безпеки України дозволяє зробити ряд висновків. Зокрема, було досліджено, що забезпечення економічної безпеки є комплексним завданням, що потребує узгоджених дій держави, суб'єктів господарювання та громадян. Держава відіграє ключову роль у координації зусиль та створенні сприятливих умов для розвитку економіки.

Водночас національні економічні інтереси та загрози є взаємопов'язаними категоріями. Адекватне реагування на загрози та їх попередження є необхідною умовою для реалізації економічних інтересів. Інституційний аспект відіграє ключову роль у системі управління економічною безпекою, адже ефективна взаємодія державних органів, органів місцевого самоврядування та інших інституцій є визначальною для забезпечення економічної безпеки держави. При цьому реформа децентралізації суттєво вплинула на розвиток місцевого самоврядування та його роль у забезпеченні економічної безпеки. Після повномасштабного вторгнення РФ постали нові виклики для економічної безпеки України. Зруйнована інфраструктура, втрачені економічні активи та посилення соціальної напруги потребують негайних і ефективних заходів для відновлення економіки. Відповідно, перспективи подальшого розвитку системи забезпечення економічної безпеки пов'язані з удосконаленням механізмів адміністрування місцевих податків, продовженням реформи децентралізації та активізацією міжнародної співпраці.

Майбутнє нормативно-правового регулювання економічної безпеки України має базуватися на принципах комплексності, системності та адаптивності. Необхідно усунути суперечності та прогалини у чинному законодавстві, розробити нові закони та підзаконні акти, що відповідатимуть сучасним викликам та загрозам. Особливу увагу слід приділити посиленню механізмів захисту економічних інтересів, зокрема у сфері протидії кіберзлочинності, корупції, тіншовій економіці та незаконному вивезенню капіталу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Білик В. (2024). Засоби державної політики нарощування та ефективного реалізації інвестиційно-інноваційного потенціалу в системі економічної безпеки України. *Український журнал прикладної економіки*. 2024. № 29. С. 171–176. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-29>
2. Білоусов Є., Корват О. Правове регулювання економічної безпеки України в умовах становлення Індустрії 4.0. *Право та інновації*. 2023. Вип. 4(44). С. 13. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-4\(44\)-13](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-4(44)-13)
3. Бюро економічної безпеки України. Офіційний сайт. URL: <https://esbu.gov.ua/>
4. Гбур З. В. Економічна безпека України в сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. Вип. 2. С. 97–101.
5. Драган І., Ляхович, Г., Іноземцева О., Марущин Ю., Ляхович У. Правові аспекти реформування публічного управління фінансово-економічною безпекою України в контексті європейської інтеграції. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2023. Вип. 1(48). С. 326–334. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcactp.1.48.2023.3961>

6. Желюк Т. Економічна безпека в системі інституційного вектора збалансованого розвитку. *Вісник Економіки*. 2013. № 1. С. 19–32.

7. Касич А.О., Яковенко Я.Ю. Газові ринки ЄС та України: сучасний стан і перспективи розвитку. *Бізнес Інформ*. 2013. № 9. С. 8–15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_9_2

8. Кошиков, Д. О. (2020). Адміністративно-правові засади реалізації державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави: монографія (О. І. Безпалова, заг. ред.). Факт.

9. Кучмак Ю., Літовченко В., Зарічний Р., Уський М., Музика Ю., Мілянник З., Мазур, Ю., Мілянник Т. Економічна безпека України та її структурні компоненти: економіко-правові аспекти. *Traektoriâ Nauki. Path of Science*. 2024. Vol. 10. No. 5. DOI: <https://doi.org/10.22178/pos.104-25>

10. Пилипишин П., Ганущин С., Бек У., Михалицька Н., Верескля М. Правове регулювання фінансово-економічної безпеки України. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2022. Вип. 1(42). С. 510–521. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcactp.1.42.2022.3747>

11. Правдюк А. Л. Особливості законодавчого забезпечення економічної безпеки України. *Інформація і право*. 2021. № 2(37). DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.2\(37\).238408](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.2(37).238408)

12. Райчева Л. (2022). Державне регулювання діяльності морських портів у системі економічної безпеки України. *Проблеми системного підходу в економіці*. Вип. № 3(89). С. 162–170. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2022-3-25>

13. Чернишов, В. (2021). Економічна безпека зовнішньоекономічної діяльності підприємств. *Економіка та суспільство*. Вип. 24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-50>

14. Шульженко І.В., Дядюра К.В. (2023). Бюро економічної безпеки України: забезпечення економічної безпеки держави, міжнародний досвід та шляхи реформування. *Intelligence. Personality. Civilization*. 2023. Вип. 1 (26). С. 74–79. DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4835-2023-26-1-74-79>

15. Яковенко Ю., Шаптала Р. (2024). Дослідження цифрових двійників як рушійної сили цифрової трансформації та досягнення цілей сталого розвитку. *Technology Audit and Production Reserves*. 2024. Вип. 2(4(76)). С. 11–20. DOI: <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2024.301423>

REFERENCES:

1. Bilyk V. (2024). Zasoby derzhavnoi polityky naroshchuvannia ta efektyvnoi realizatsii investytsiino-innovatsiinoho potentsialu v systemi ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [Means of the state policy of increasing and effective implementation of investment and innovation potential in the system of economic security of Ukraine]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*, no. 29, pp. 171–176. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-29>
2. Bilousov Ye., Korvat O. (2023) Pravove rehu-liuvannia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy v umovakh stanovlennia Industrii 4.0 [Means of state policy of

increasing and effective implementation of investment and innovation potential in the system of economic security of Ukraine]. *Pravo ta innovatsii*, vol. 4(44), p. 13. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-4\(44\)-13](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-4(44)-13)

3. Biuro ekonomichnoi bezpeky Ukraïny [Bureau of Economic Security of Ukraine]. Available at: <https://esbu.gov.ua/>

4. Gbur Z. V. (2018). Ekonomichna bezpeka Ukraïny v suchasnykh umovakh. [Economic security of Ukraine in modern conditions]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 2, pp. 97–101.

5. Drahan I., Liakhovych, H., Inozemtseva O., Marushchyn Yu., Liakhovych U. (2023) Pravovi aspekty reformuvannya publicznego upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu Ukraïny v konteksti yevropeiskoi intehtatsii [Legal aspects of reforming public management of financial and economic security in Ukraine in the context of european integration]. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, vol. 1(48), pp. 326–334. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.48.2023.3961>

6. Zheliuk T. (2013). Ekonomichna bezpeka v systemi instytutsijnoho vektora zbalansovanogo rozvytku [Economic security in the system of the institutional vector of balanced development]. *Visnyk Ekonomiky*, no. 1, pp. 19–32.

7. Kasych A.O., Yakovenko Y.Y. (2013). Hazovi rynky YeS ta Ukraïny: suchasnyj stan i perspektyvy rozvytku [Gas markets of the EU and Ukraine: current state and development prospects]. *Biznes Inform*, no. 9, pp. 8–15. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_9_2

8. Koshukov D. O. (2020). Administratyvno-pravovi zasady realizatsii derzhavnoi polityky u sferi zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy: monografija [Administrative and legal principles of implementing state policy in the field of ensuring the economic security of the state: monograph] (O. I. Bezpalo, Ed.). Fakt.

9. Kuchmak Yu., Litovchenko V., Zarichnyi R., Uskyi M., Muzyka Yu., Milianyk Z., Mazur, I., Milianyk T. (2024) Ekonomichna bezpeka Ukraïny ta yii strukturni komponenty: ekonomiko-pravovi aspekty. [Economic Security of Ukraine and Its Structural Components:

Economic and Legal Aspects]. *Traektoriâ Nauki. Traektoriâ Nauki. Path of Science*, vol. 10, no. 5. DOI: <https://doi.org/10.22178/pos.104-25>

10. Pylypshyn P., Hanushchyn S., Bek U., Mykhalytska N., Vereskliia M. (2022) Pravove rehuliuвання finansovo-ekonomichnoi bezpeky Ukraïny [Legal regulation of the financial and economic security of Ukraine]. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, vol. 1(42), pp. 510–521. DOI: [https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.42.2022.3747\(2022\)](https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.42.2022.3747(2022))

11. Pravdiuk A.L. (2021). Osoblyvosti zakonodavchogo zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky Ukraïny [Peculiarities of legislative support of economic security of Ukraine]. *Informatsiia i pravo*, no. 2(37). DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.2\(37\).238408](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.2(37).238408)

12. Raicheva L. (2022). Derzhavne rehuliuвання diialnosti morskikh portiv u systemi ekonomichnoi bezpeky Ukraïny [State regulation of seaport activity in the system of economic security of Ukraine]. *Problemy systemnogo pidhodu v ekonomici*, vol. 3(89), pp. 162–170. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2022-3-25>

13. Chernyshov V. (2021). Ekonomichna bezpeka zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpriemstv [Economic security of foreign economic activity of enterprises]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-50>

14. Shulzhenko I.V., Diadiura K.V. (2023). Biuro ekonomichnoi bezpeky Ukraïny: zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy, mizhnarodnyi dosvid ta shliakhy reformuvannya [Economic security bureau of Ukraine: ensuring the economic security of the state, international experience and ways of reforming]. *Intelligence. Personality. Civilization*, vol. 1 (26), pp. 74–79. DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4835-2023-26-1-74-79>

15. Yakovenko Y., Shaptala R. (2024). Doslidzhenia tsyfrovyykh dviinykiv yak rushiinoi syly tsyfrovoy transformatsii ta dosiahnennia tsilei staloho rozvytku [Study of digital twins as the driving force of digital transformation and achieving the goals of sustainable development]. *Technology Audit and Production Reserves*, vol. 2(4(76)), pp. 11–20. DOI: <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2024.301423>